

ב. וולוס 2

הורי, ילידי רוסיה, הגיעו בשנת 1921 מרוסיה לפולין כפליטים והשתקעו בעיירה סוונציאני בסביבות ווילנה. למדתי בבית-ספר "צישא" (ביידיש), כי ב"ס עברי טרם הוקם בעיירה. התחלתי לבקר בסניף החלוץ הצעיר, בתחילה בהסתר, כי המורים והמחנכים ראו זאת בעיין לא טובה. בעיניהם — הציונות, ההכשרה והעלייה ארצה היו בחזקת כפירה באידיאלים, עליהם הושתת בית ספר זה.

בשנת 1932 הגעתי לקיבוץ ההכשרה בברנוביץ ובשנת 1934 אושרתי לעלייה. הורי התנגדו לעלייתי. הם אומנם היו ציונים, אבל הם ראו באיזה תנאים חיו החלוצים בקיבוץ ההכשרה בעיירתי ובכלל איך תצא בת צעירה לדרך ארוכה כל כך ומי יודע מה צפוי לה שם. לא התחשבתי כמובן עם החששות של ההורים, נפרדתי מהם ויצאתי לוורשה.

היינו קבוצה של 350 צעירים מכל הזרמים. הגענו לוורנה — נמל בבולגריה, שם חיכתה לנו האנייה "וולוס 2" (להבדיל מ"וולוס 1" שהצליחה והורידה את המעפילים בסדר) — היתה זו אניית-משא רעועה להובלת בקר והתנאים בה היו קשים ללא נשוא. הפלגנו וכעבור כמה ימים התקרבו לחופי הארץ. חולקנו לקבוצות קטנות לפי הסירות שבהן נרד לחוף. לרוע מזלנו התחיל הים לסעור ונוסף לכך היה אז ליל ירח. קיבלנו הוראה להתרחק מהחופים והאנייה עגנה בלב ים, שם חיכתה להוראות נוספות. בינתיים אזל המזון והמיים והיינו נאלצים להגיע לאחד הנמלים בסוריה ולהצטייד בכול. משם ניסינו שוב את מזלנו בחיפה, ביפו ובסוף נעמדנו מול תל-אביב. האנייה היתה כל כך קרובה לחוף ואפשר היה לראות בעין בלתי מזויינת את הרחובות המוארים, המוני אנשים, כלי רכב — הכול היה כל כך קרוב, ממש כדי הושטת יד. היינו נסערים ונרגשים ביותר. עוד מעט וגם אנו נהיה בין אלה המטיילים שם להנאתם בחופשיות כזאת — בביתם, בעירם, בארצם. אלא שגם הפעם ההצלחה לא האירה לנו פנים. המשטרה האנגלית הבחינה בנו, ולא ארכו הרגעים וכמה סירות-מנוע אנגליות התחילו להתקרב ולירות עלינו. אנייתנו התחילה לברוח במלוא הקיטור ואיכשהו נחלצנו מהמצור. רב-החובל סיפר אחר-כך שלו היינו נוסעים עוד חצי שעה בקצב מהיר כזה היתה סכנה שהדודים יתפוצצו.

עשינו עוד כמה נסיונות להתקרב לארץ, אבל האנגלים עקבו אחרינו כל הזמן. פעם אחת קיבלנו תשובה "בסדר" על שאלתנו אם אפשר להתקרב לחוף. מפקד האנייה חשד משום מה שהאנגלים טומנים לנו מלכודת ואכן התברר אחר כך שזו היתה פרובוקציה אנגלית.

שוב אזלו המזון והמיים. היינו רעבים וצמאים. פנינו לנמל סלוניקי, שם נתנו לנו לרדת רק שעות ספורות ביום, וכך בשאר הנמלים, כאילו פושעים היינו. באחד הנמלים לא נתנו לרדת גם לאנשים מצוות האנייה והיה צורך להוריד סלים, בהם היה הכסף ולמטה מלאו אותם בלחם. גם בימים הטובים התזונה היתה גרועה ביותר. בבוקר ובערב תה עם לחם ובצהרים מרק עם חתיכת בשר. כך נדדנו שבועות רבים. בעל האנייה, יוני ערום ונוכל

(רבי-החובל דימיטרב היה אדם סימפטי מאוד) ועשה הכול בכדי שהמצב יימשך ככה והוציא מאיתנו את פרוטותינו האחרונות. בימי רעב — והם היו תכופים ביותר — שילמו שני דולר בעד פרוסת לחם, לא חסו גם על החליפות, בכדי להשיג קצת אוכל. המפקדה החליטה לשים קץ למצב זה וגם להחליף את האנייה באחרת. הפלגנו לנמל פיריאוס. באחד הלילות נתקלה האנייה בצוק סלע ושיחק לנו המזל שההתנגשות לא היתה חזקה ביותר, כי באנייה זאת לא היו שום תנאים ושום סיכויים להצלה.

בפיריאוס עברנו לאנייה רומנית "קרול" והפלגנו לקונסטנצה. בנמל זה הקיפו אותנו אנשי צבא ומשטרה ולולא התערבות המוסדות הציוניים והמשרד הארצי-ישראלי היינו מועברים לקרנטינה לשבועיים.

לאחר טיפולים רבים הסכימו השלטונות הפולניים שנחזור לפולניה לאחר שהובטח להם שכעבור זמן מועט יצוידו כל האנשים ברשיונות עלייה. כך הגענו למקום הקייט המפורסם זאלשטישקי. שם קיבלו את פנינו בחמימות רבה. היה זה פיצויימה לסבל הרב שהיה מנת חלקנו במשך חודשים. לאחר שבועות מספר הגיעו הסרטיפיקטים המיוחלים והפעם הגענו ארצה ללא תקלות. קשה לתאר את התרגשותנו כאשר דרכו רגלינו לראשונה על אדמת המולדת, אותה ראינו מקרוב ומרחוק, כל כך הרבה פעמים ולא יכולנו להגיע אליה.

בבית העולים בחיפה קיבל אותנו ברדיצ'בסקי. לאחר כמה חודשים בקבוצת נס-ציונה (הגרעין של קיבוץ דפנה) עברתי לרגל סיבות אישיות ליגור. עבדתי בכל מיני עבודות, בנגרות, ב"היוצר" ובבתי ילדים, בעבודה זו אני ממשיכה זה שנים.

בטי לוריה-מורנו

(מתוך ספר יגור)

